

PRILOGA:

»PRILOGA 3:

**PREDLOG
2023-2611-0034**

ZAKON O DOPOLNITVAH ZAKONA O IZENAČEVANJU MOŽNOSTI INVALIDOV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V Sloveniji je približno 7 do 9 odstotkov prebivalstva invalidov. To pomeni, da je vsak dvanajsti državljan invalid. Če k tej številki prištejemo še njihove družinske člane, lahko z vso gotovostjo sklepamo, da se vsaj četrtina državljanov Slovenije neposredno srečuje z invalidnostjo.

Področje izenačevanja možnosti invalidov ureja Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17, v nadaljnjem besedilu: ZIMI), ki je bil sprejet novembra 2010. Namen ZIMI je preprečevati in odpravljati diskriminacijo invalidov, ki temelji na invalidnosti. Invalidi so namreč skupina, ki je tradicionalno izpostavljena diskriminacijskim družbenim praksam. Za učinkovito odpravljanje diskriminacije je zato treba diskriminacijo prepovedati. Cilj zakona pa je za invalide ustvarjati enake možnosti na vseh področjih življenja. S tem se v Sloveniji še bolj zagotovi uresničevanje temeljnega namena Konvencije o pravicah invalidov (Uradni list RS – MP, št. 10/2008): »spodbujati, varovati in invalidom zagotavljati polno in enakopravno uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter spodbujati spoštovanje njihovega prirojenega dostojanstva« (1. člen Konvencije o pravicah invalidov).

Kot enega izmed ukrepov za izenačevanje možnosti invalidov ZIMI v 24. členu določa sofinanciranje posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo. Posebni socialni programi za vključevanje invalidov v družbo kot dopolnitev javne službe obsegajo dejavnosti in različne oblike pomoči invalidom, s katerimi se skladno s potrebami na invalidom prilagojen način zagotavlja njihova večja vključenost na vseh področjih življenja in se jim omogoča socialno vključevanje. Dopolnjujejo javno službo ali so alternativa tej službi. Posebni socialni programi se sofinancirajo iz proračuna Republike Slovenije in se izberejo na podlagi javnega razpisa in so zlasti namenjeni spodbujanju samostojnega oziroma samostojnejšega življenja invalidov, dejavnemu življenju in delu invalidov, psihosocialni pomoči invalidom in njihovim družinam, zagovorništvu in samopomoči, preprečevanju nasilja nad invalidi in podobno. Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO in 196/21 – ZDOsk) v 64. členu določa, da posebne socialne programe in storitve, utemeljene na značilnostih invalidnosti po posameznih funkcionalnih okvarah, ki ogrožajo socialni položaj invalidov, izvajajo invalidske organizacije. Tudi Zakon o invalidskih organizacijah (Uradni list RS, št. 108/02 in 61/06 – Zdru-1; v nadaljnjem besedilu: ZInvO) kot eno od meril za podelitev statusa invalidske organizacije v 11. členu določa, da izvaja posebne socialne programe za včlanjene in nevčlanjene invalide. Iz navedenega izhaja, da v 24. členu ZIMI opredeljene posebne socialne programe lahko izvajajo le invalidske organizacije.

S predlogom Zakona o dopolnitvah Zakona o izenačevanju možnosti invalidov (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) se želi razširiti možnost izbora izvajalcev socialnih programov, ki so namenjeni invalidom tudi na izvajalce, ki niso invalidske organizacije, področje njihovega delovanja pa je že sedaj izvajanje različnih oblik storitev in programov za invalide. S tem bi se popestril in razširil izbor

samih programov oziroma storitev, kar bi še dodatno pripomoglo k preprečevanju in reševanju socialnih stisk invalidov kot ene najbolj ranljivih skupin prebivalstva ter izboljšala dostopnost programov. Ti programi bi se, če bodo zagotovljena finančna sredstva, delno ali v celoti sofinancirali iz sredstev kohezijske politike.

153. člen Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a, v nadaljnjem besedilu: Ustava RS), v četrtem odstavku določa, da morajo posamični akti in dejanja državnih organov temeljiti na zakonu ali zakonitem predpisu. Slednjo določbo podrobneje ureja tudi 7. člen Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in 18/23 – ZDU-10, v nadaljnjem besedilu: ZJF), ki določa, da se sredstva proračuna uporabljajo za namene, ki so določeni z zakoni oz. občinskimi odloki ter drugimi predpisi. Iz navedenih ustavnih in zakonskih določb torej jasno izhaja, da mora biti pravna podlaga za dodeljevanje javnih sredstev urejena v predpisu – torej v zakonu ali podzakonskem aktu, nikakor pa ne more pravne podlage predstavljati javni razpis. Javni razpis (oz. razpisna dokumentacija) zgolj konkretizacija že obstoječe pravne podlage, ki ureja tako imenovane operativne podrobnosti dodelitve sredstev, ne more (in ne sme) pa določati (samo javni razpis) namena in pogojev za samo dodelitev.

24. člen ZIMI opredeljuje samo namen posebnih socialnih programov ter, da se le-ti sofinancirajo iz proračuna Republike Slovenije na podlagi javnega razpisa. V 24. členu ZIMI torej manjka opredelitev pogojev in meril za dodelitve javnih sredstev.

Glede na navedeno se s predlogom zakona ureja ustrezna pravna podlaga za dodelitev javnih sredstev za sofinanciranje posebnih socialnih programov na podlagi 24. člena ZIMI, poleg tega pa se razširja možnost sofinanciranja kroga programov, namenjenim vključevanju invalidov v družbo in s tem njihovem samostojnejšemu življenju, tudi s programi (v predlogu zakona imenovani kot drugi programi za vključevanje invalidov v družbo), ki jih ne izvajajo samo invalidske organizacije, ampak tudi drugi izvajalci.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Prvi cilj predloga zakona je razširiti možnost izbora izvajalcev socialnih programov, ki so namenjeni invalidom tudi na izvajalce, ki niso invalidske organizacije, področje njihovega delovanja pa je že sedaj izvajanje različnih oblik storitev in programov za invalide. S tem bi se popestril in razširil izbor samih programov oziroma storitev, kar bi še dodatno pripomoglo k preprečevanju in reševanju socialnih stisk invalidov kot ene najbolj ranljivih skupin prebivalstva ter izboljšala dostopnost programov. Ti programi bi se, če bodo zagotovljena finančna sredstva, delno ali v celoti sofinancirali iz sredstev kohezijske politike.

Drugi cilj predloga zakona je ureditev ustrezne pravne podlage za dodelitev javnih sredstev za sofinanciranje posebnih socialnih programov na podlagi 24. člena ZIMI in drugih programov za vključevanje invalidov v družbo skladno s predlogom zakona na način, da se določijo namen, splošni pogoji javnega razpisa za sofinanciranje in merila za dodelitev sredstev po javnem razpisu.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelih:

- spoštovanja prirojenega dostojanstva invalidov, osebne samostojnosti, ki vključuje svobodo izbire in neodvisnost posameznikov;
- zagotovitev razširitve izbora in boljše dostopnosti programov vsem invalidom;
- zagotovitev zakonitosti pravne podlage za dodeljevanje javnih sredstev.

2.3 Poglavitne rešitve

Predstavitev predlaganih rešitev:

V novem 24.a členu se določa pravna podlaga za sofinanciranje drugih programov za vključevanje invalidov v družbo. Poleg invalidskih organizacij, ki izvajajo posebne socialne programe, se širi krog

programov, ki jih ministrstvo lahko sofinancira, na programe, ki jih izvajajo drugi subjekti, ne samo invalidske organizacije. To so lahko druge nevladne organizacije, ki nimajo statusa invalidske organizacije, različna združenja izvajalcev, ki delujejo na področju invalidskega varstva (npr. Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije, Zavod invalidskih podjetij Slovenije, Združenje zaposlitvenih centrov) in različni drugi pravni subjekti, katerih dejavnost je povezana z izvajanjem različnih programov in storitev za invalide in ki delujejo na področju invalidskega varstva. Druge programe za vključevanje invalidov v družbo lahko ministrstvo delno ali v celoti sofinancira zgolj, če so za to zagotovljena kohezijska sredstva. Zagotovitev kohezijskih sredstev je pogojena s predhodno opredelitvijo tovrstnih vsebin v programskih podlagah za sofinanciranje iz kohezijskih sredstev (npr. trenutno Programu evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027, ki na podlagi analize stanja opredeljuje ožji nabor področij, ki bodo predmet vlaganj kohezijskih sredstev). Navedeni programi so namenjeni krepitvi samostojnega oziroma samostojnejšega življenja invalidov, dejavnemu življenju, delu in zaposlovanju invalidov, psihosocialni pomoči invalidom in njihovim družinam, zagovorništvu in samopomoči invalidom, preprečevanju nasilja nad invalidi, zagotavljanju svobode gibanja invalidov, osebnosti mobilnosti invalidov, dostopnosti za invalide, krepitvi celovitega razvoja ter vloge in položaja invalidk v družbi, enakosti in nediskriminaciji ter drugim aktivnostim namenjenim izenačevanju možnosti invalidov. Namen programov je povezan z zagotavljanjem in krepitvijo pravic invalidov, ki izhajajo iz Konvencije o pravicah invalidov.

Nov 24. b člen določa splošne pogoje javnega razpisa, tako za prijavitelje iz 24. člena ZIMI (invalidske organizacije), kot tudi za prijavitelje po 24. a členu predloga zakona.

Vsak prijavitelj, v primeru projektnega partnerstva, pa vsak projektni partner, ki se prijavi na javni razpis, mora izpolnjevati s predlogom zakona določene splošne pogoje. Prvi pogoj se nanaša na status prijavitelja. Prijavitelj, ki se prijavlja na podlagi 24. člena ZIMI mora imeti skladno z ZInVO podeljen status invalidske organizacije, prijavitelj, ki se bo prijavljal na podlagi novega 24. a člena pa mora biti subjekt javnega ali zasebnega prava, ki je vsaj 12 mesecev vpisan v Poslovni register Slovenije. Vlogo mora oddati v okviru registrirane ali s predpisom ali aktom o ustanovitvi registrirane dejavnosti in mora imeti odprt transakcijski račun pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Prijavitelj (in vsak projektni partner) ne sme biti v stečajnem postopku, postopku prisilne poravnave ali v postopku likvidacije ter imeti poravnane vse davke, prispevke in druge obvezne dajatve do Republike Slovenije. Prav tako je pogoj, da za iste upravičene stroške, ki bodo predmet sofinanciranja javnega razpisa ni in ne bo dobil drugih javnih sredstev, se pravi, da ne bo prihajalo do dvojnega financiranja istih stroškov.

V javnem razpisu se lahko, v kolikor je to potrebno, glede na predmet, cilje in namen (specifiko javnega razpisa), določi še dodatne pogoje, ki jih mora izpolnjevati prijavitelj oziroma projektni partner.

Člen tudi določa, da se za določitev pravil postopka in način dodeljevanja sredstev uporabljajo predpisi, ki urejajo javne finance. Glede na navedeno bo postopek javnega razpisa, za katerega bodo zagotovljena kohezijska sredstva, izveden skladno z določili Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in 18/23 – ZDU-1O), konkretno s členi od 106.f do vključno 106.l in določili Uredbe o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog (Uradni list RS, št. 56/11).

Novi 24.c člen določa merila za dodelitev sredstev po javnem razpisu. Ne glede, ali je pravna podlaga javnega razpisa 24. člen ali nov 24.a člen ZIMI, se v javnem razpisu lahko določi eno ali več meril za ocenjevanje prejetih vlog. Merila za ocenjevanje vlog morajo biti skladna z ZIMI ter cilji in namenom javnega razpisa. Merila se lahko nanašajo na ustreznost prijavljenega programa (ocenjuje se na primer ustreznost namena, aktivnosti, učinkov, časovne dinamike, utemeljenost in racionalnost predlaganih stroškov in človeških virov), njegovo izvedljivost (ocenjuje se na primer skladnost predlaganih aktivnosti s terminskim, stroškovnim in kadrovskim načrtom ter predvidena tveganja in ukrepi za njihovo obvladovanje), usposobljenost prijavitelja za izvedbo prijavljenega programa (ocenjuje se na primer reference in strokovnost predlaganih človeških virov), zagotavljanje trajnosti programa in predlaganih rešitev, lahko pa se v javnem razpisu določijo še dodatna specifična merila, ki so skladna z ZIMI ter vezana na cilje in namen programa.

a) Način reševanja:

24. člen ZIMI opredeljuje samo namen posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo ter, da se le-ti sofinancirajo iz proračuna Republike Slovenije na podlagi javnega razpisa. V 24. členu ZIMI torej manjka opredelitev pogojev in meril za dodelitve javnih sredstev.

Glede na navedeno se s predlogom zakona ureja ustrezna pravna podlaga za dodelitev javnih sredstev za sofinanciranje posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo na podlagi 24. člena ZIMI, poleg tega pa se razširja možnost sofinanciranja kroga programov, namenjenim vključevanju invalidov v družbo in s tem njihovem samostojnejšemu življenju, tudi s programi, ki jih ne izvajajo samo invalidske organizacije, ampak tudi drugi izvajalci.

Navedene rešitve so podlaga za izvedbo javnih razpisov, kjer se bo glede na namen posameznega javnega razpisa še dodatno konkretiziralo pogoje in merila izvedbe samega razpisa.

b) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom ter s splošnimi veljavnimi načeli.

č) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen s civilno družbo in ciljnimi skupinami, na katere se predlog zakona nanaša.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima neposrednih finančnih posledic na proračun Republike Slovenije.

Ministrstvo bo druge socialne programe za vključevanje invalidov v družbo, ki izhajajo iz 24.a člena predloga zakona, delno ali v celoti sofinanciralo zgolj, če bodo za to zagotovljena kohezijska sredstva, kar pomeni, da bodo navedeni programi hkrati predvideni v programskih podlagah za sofinanciranje iz kohezijskih sredstev (npr. trenutno Programu evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027, ki na podlagi analize stanja opredeljuje ožji nabor področij, ki bodo predmet vlaganj kohezijskih sredstev).

Uredba o izvajanju uredb (EU) in (Euratom) na področju izvajanja evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 za cilj naložbe za rast in delovna mesta (Uradni list RS, št. 21/23) podrobneje ureja izvajanje evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji, sicer pa se kot neposredno zavezujoče uporabljajo določbe evropskih uredb s predmetnega področja. Navedena nacionalna uredba skupaj z veljavnim zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za cilj naložbe za rast in delovna mesta ureja sistem izvajanja evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji. Navedene podlage poleg trenutno potrjenega Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027, predstavljajo osnovo za izvajanje evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji za cilj naložbe za rast in delovna mesta, s čimer so vzpostavljeni pogoji za črpanje evropskih kohezijskih sredstev iz proračuna EU, torej tudi za sofinanciranje drugih programov iz 24.a člena predloga zakona.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Ministrstvo bo druge socialne programe za vključevanje invalidov v družbo, ki izhajajo iz 24.a člena predloga zakona, delno ali v celoti sofinanciralo zgolj, če bodo za to zagotovljena kohezijska sredstva, kar pomeni, da bodo navedeni programi hkrati predvideni v programskih podlagah za sofinanciranje iz kohezijskih sredstev.

Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (Uradni list RS, št. 150/22) določa, da so sredstva kohezijske politike sredstva proračuna EU in namenska sredstva proračuna za slovensko udeležbo, namenjena izvajanju kohezijske politike. Nadalje iz 15. člena izhaja, da so prejeta sredstva kohezijske politike prihodki, ki jih država prejme iz proračuna EU za izvajanje

kohezijske politike in hkrati, da se prihodki, ki jih država prejme iz proračuna EU za izvajanje kohezijske politike, pridobivajo kot povračila za predhodno plačane upravičene izdatke iz proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Nemčija

Ministrstvo za delo in socialne zadeve področja črpanja evropskih sredstev nima predpisanega v zakonodaji. Ministrstvo za notranje zadeve je pripravilo smernice za področje azila, migracij in sklad za integracijo, ki pa so zgolj smernice in ne zakonski ali podzakonski akt za področje črpanje evropskih sredstev.

Nizozemska

Sredstva Evropskega socialnega sklada so na Nizozemskem v večini namenjena zaposlovanju ranljivih skupin na trgu dela, za kar so odgovorne občine. Občine določajo kateri specifični skupini ranljivih oseb bodo sredstva namenjena. Podatki na ravni države kažejo, da so invalidi v veliki meri vključeni v projekte. Dva večja projekta, ki se financirata s strani Evropskega socialnega sklada na Nizozemskem sta namenjena iskanju zaposlitve za osebe z zmanjšano delovno zmožnostjo in nudenju strokovne pomoči mladim s posebnimi potrebami, šolajočim v posebnih programih izobraževanja, podoben namen, kot ga izkazuje projekt Prehod mladih na trg dela v Sloveniji. Nizozemska nima posebne zakonske ureditve črpanja evropskih sredstev.

Španija

Ministrstvo za socialne pravice in Agendo 2030 vsako leto zagotovi posebna sredstva v proračunu Španije, ki so namenjena izvajanju posebnih programov in projektov na področju invalidskega varstva. Črpanje evropskih sredstev ni posebej zakonsko urejeno.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel administrativnih posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic pri obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na:

- zaposlenost in trg dela,
- standarde in pravice v zvezi s kakovostjo dela, /
- pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter družinska razmerja,
- enakost spolov,
- sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- upravljanje, udeležbo, dobro asimilacijo, dostop do sodišč, medije in etiko,
- javno zdravje,
- zdravstveno varstvo.

Predlog zakona bo imel posledice na:

- socialno vključenost in zaščito določenih skupin,

– enako obravnavo družbenih skupin glede na različne osebne okoliščine (nediskriminacija). Predlog zakona bo spodbujal socialno vključenost invalidov in spodbujal njihovo nediskriminacijo invalidov.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na dokumente dolgoročnega razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Zakon bo predstavljen na seminarjih za strokovno javnost.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa: /

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona /

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na e-demokraciji. Javna obravnava je trajala od 5. maja 2023 do 15. maja 2023.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora Republike Slovenije bodo sodelovali:

- Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Igor Feketija, državni sekretar na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Mag. Andrejka Znoj, generalna direktorica Direktorata za invalide na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Tanja Dular, sekretarka na Direktoratu za invalide na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V zakonu o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17) se za 24. členom dodajo novi 24.a, 24.b in 24.c člen, ki se glasijo:

»24.a člen

(sofinanciranje drugih programov za vključevanje invalidov v družbo)

- (1) Poleg posebnih socialnih programov iz prejšnjega člena, lahko ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, pri oblikovanju politik iz svojih pristojnosti, dodeljuje finančna sredstva tudi za sofinanciranje drugih programov, ki so namenjeni:
- samostojnemu oziroma samostojnejšemu življenju invalidov,
 - dejavnemu življenju, delu in zaposlovanju invalidov,
 - psihosocialni pomoči invalidom in njihovim družinam,
 - zagovorništvu in samopomoči invalidom,
 - preprečevanju nasilja nad invalidi,
 - zagotavljanju svobode gibanja invalidov,
 - osebnostni mobilnosti invalidov,
 - dostopnosti za invalide,
 - krepitvi celovitega razvoja ter vloge in položaja invalidk v družbi,
 - enakosti in nediskriminaciji,
 - drugim aktivnostim namenjenim izenačevanju možnosti invalidov.
- (2) Programi, ki zasledujejo namene iz prejšnjega odstavka, se lahko, če so zagotovljena finančna sredstva, delno ali v celoti sofinancirajo iz sredstev kohezijske politike in se izberejo na podlagi javnega razpisa.

24.b člen **(splošni pogoji javnega razpisa)**

- (1) Prijavitelj, in v primeru projektnega partnerstva, vsak projektni partner, ki se prijavi na javni razpis na podlagi 24. člena tega zakona ali na podlagi prejšnjega člena, mora izpolnjevati naslednje splošne pogoje, ki so določeni v javnem razpisu, in sicer:
1. prijavitelj, ki se prijavi na razpis na podlagi 24. člena tega zakona mora imeti status invalidske organizacije po zakonu, ki ureja invalidske organizacije, prijavitelj, ki se prijavi na razpis na podlagi prejšnjega člena pa mora biti subjekt javnega ali zasebnega prava, ki je vsaj 12 mesecev vpisan v Poslovni register Slovenije, področje njihovega delovanja pa je zvajanje različnih oblik storitev in programov za invalide.;
 2. je oddal vlogo na javni razpis v okviru registrirane ali s predpisom ali aktom o ustanovitvi določene dejavnosti;
 3. ima odprt transakcijski račun, ki je vpisan v register transakcijskih računov pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve;
 4. ni v stečajnem postopku, postopku prisilne poravnave ali v postopku likvidacije;
 5. ima poravnane vse davke in prispevke in druge obvezne dajatve v Republiki Sloveniji in
 6. za iste upravičene stroške, ki bodo predmet financiranja javnega razpisa ni in ne bo dobil drugih javnih sredstev.
- (2) Kadar je glede na predmet, cilje in namen posameznega javnega razpisa to potrebno, se lahko v njih določi dodatne pogoje, ki jih mora izpolnjevati prijavitelj oziroma projektni partner.
- (3) Za določitev pravil postopka in načina dodeljevanja sredstev se uporabljajo predpisi, ki urejajo javne finance.

24.c člen **(merila za dodelitev sredstev po javnem razpisu)**

- (1) Z javnim razpisom iz 24. in 24.a člena se lahko določi eno ali več meril za ocenjevanje prejetih vlog.
- (2) Merila za ocenjevanje vlog se lahko nanašajo na naslednje:
- ustreznost,
 - izvedljivost,
 - usposobljenost za izvedbo,
 - zagotavljanje trajnosti,
 - druga specifična merila določena z javnim razpisom.

- (3) Merila za ocenjevanje vlog iz prvega odstavka tega člena morajo biti skladna s tem zakonom ter cilji in namenom javnega razpisa.«.

II. KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Kot enega izmed ukrepov za izenačevanje možnosti invalidov ZIMI v 24. členu določa sofinanciranje posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo. Posebni socialni programi za vključevanje invalidov v družbo kot dopolnitev javne službe obsegajo dejavnosti in različne oblike pomoči invalidom, s katerimi se skladno s potrebami na invalidom prilagojen način zagotavlja njihova večja vključenost na vseh področjih življenja in se jim omogoča socialno vključevanje. Dopolnjujejo javno službo ali so alternativa tej službi. Posebni socialni programi se sofinancirajo iz proračuna Republike Slovenije in se izberejo na podlagi javnega razpisa in so zlasti namenjeni spodbujanju samostojnega oziroma samostojnejšega življenja invalidov, dejavnemu življenju in delu invalidov, psihosocialni pomoči invalidom in njihovim družinam, zagovorništvu in samopomoči, preprečevanju nasilja nad invalidi in podobno. Zakon o socialnem varstvu v 64. členu določa, da posebne socialne programe in storitve, utemeljene na značilnostih invalidnosti po posameznih funkcionalnih okvarah, ki ogrožajo socialni položaj invalidov, izvajajo invalidske organizacije. Tudi Zakon o invalidskih organizacijah kot eno od meril za podelitev statusa invalidske organizacije v 11. členu določa, da izvaja posebne socialne programe za včlanjene in nevčlanjene invalide. Iz navedenega izhaja, da v 24. členu ZIMI opredeljene posebne socialne programe lahko izvajajo le invalidske organizacije.

24. člen ZIMI opredeljuje samo namen posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo, ter da se le-ti sofinancirajo iz proračuna Republike Slovenije na podlagi javnega razpisa. V 24. členu ZIMI torej manjka opredelitev pogojev in meril za dodelitve javnih sredstev.

Prvi člen predloga zakona določa, da se za 24. členom ZIMI dodajo novi 24.a, 24.b in 24.c členi.

V novem 24.a členu se določa pravna podlaga za sofinanciranje drugih programov za vključevanje invalidov v družbo. Poleg invalidskih organizacij, ki izvajajo posebne socialne programe, se širi krog programov, ki jih ministrstvo lahko sofinancira, na programe, ki jih izvajajo drugi subjekti, ne samo invalidske organizacije. To so lahko druge nevladne organizacije, ki nimajo statusa invalidske organizacije, različna združenja izvajalcev, ki delujejo na področju invalidskega varstva (npr. Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije, Zavod invalidskih podjetij Slovenije, Združenje zaposlitvenih centrov) in različni drugi pravni subjekti, katerih dejavnost je povezana z izvajanjem različnih programov in storitev za invalide in ki delujejo na področju invalidskega varstva. Drugi programi za vključevanje invalidov v družbo, ki jih ministrstvo lahko sofinancira, so namenjeni krepitvi samostojnega oziroma samostojnejšega življenja invalidov, dejavnemu življenju, delu in zaposlovanju invalidov, psihosocialni pomoči invalidom in njihovim družinam, zagovorništvu in samopomoči invalidom, preprečevanju nasilja nad invalidi, zagotavljanju svobode gibanja invalidov, osebni mobilnosti invalidov, dostopnosti za invalide, krepitvi celovitega razvoja ter vloge in položaja invalidk v družbi, enakosti in nediskriminaciji ter drugim aktivnostim namenjenim izenačevanju možnosti invalidov. Namen programov je povezan z zagotavljanjem in krepitvijo pravic invalidov, ki izhajajo iz Konvencije o pravicah invalidov.

Člen v drugem odstavku določa, da se navedeni programi izberejo na podlagi javnega razpisa, lahko pa se delno ali v celoti sofinancirajo iz sredstev kohezijske politike. Ministrstvo bo druge socialne

programe za vključevanje invalidov v družbo, ki izhajajo iz 24.a člena predloga zakona, delno ali v celoti sofinanciralo zgolj, če bodo za to zagotovljena kohezijska sredstva, kar pomeni, da bodo navedeni programi hkrati predvideni v programskih podlagah za sofinanciranje iz kohezijskih sredstev (npr. trenutno Programu evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027, ki na podlagi analize stanja opredeljuje ožji nabor področij, ki bodo predmet vlaganj kohezijskih sredstev).

Uredba o izvajanju uredb (EU) in (Euratom) na področju izvajanja evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 za cilj naložbe za rast in delovna mesta (Uradni list RS, št. 21/23) podrobneje ureja izvajanje evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji, sicer pa se kot neposredno zavezujoče uporabljajo določbe evropskih uredb s predmetnega področja. Navedena nacionalna uredba skupaj z veljavnim zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije ureja sistem izvajanja evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji, to je za cilj naložbe za rast in delovna mesta. Navedene podlage poleg trenutno potrjenega Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 predstavljajo osnovo za izvajanje evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji za cilj naložbe za rast in delovna mesta, s čimer so vzpostavljeni pogoji za črpanje evropskih kohezijskih sredstev iz proračuna EU, torej tudi za sofinanciranje drugih programov.

Nov 24.b člen določa splošne pogoje javnega razpisa, tako za prijavitelje iz 24. člena ZIMI (invalidske organizacije), kot tudi za prijavitelje po 24.a členu predloga zakona.

153. člen Ustave RS, v četrtem odstavku določa, da morajo posamični akti in dejanja državnih organov temeljiti na zakonu ali zakonitem predpisu. Slednjo določbo podrobneje ureja tudi 7. člen Zakona o javnih financah, ki določa, da se sredstva proračuna uporabljajo za namene, ki so določeni z zakoni oz. občinskimi odloki ter drugimi predpisi. Iz navedenih ustavnih in zakonskih določb torej jasno izhaja, da mora biti pravna podlaga za dodeljevanje javnih sredstev urejena v predpisu – torej v, nikakor pa ne more pravne podlage predstavljati javni razpis. Javni razpis (oz. razpisna dokumentacija) predstavlja zgolj konkretizacijo že obstoječe pravne podlage, ki ureja tako imenovane operativne podrobnosti dodelitve sredstev, ne more (in ne sme) pa določati (samo javni razpis) namena in pogojev za samo dodelitev.

Vsak prijavitelj, v primeru projektnega partnerstva, pa vsak projektni partner, ki se prijavi na javni razpis, mora izpolnjevati s predlogom zakona določene splošne pogoje. Prvi pogoj se nanaša na status prijavitelja. Prijavitelj, ki se prijavlja na podlagi 24. člena ZIMI mora imeti skladno z ZInVO podeljen status invalidske organizacije, prijavitelj, ki se bo prijavljal na podlagi novega 24.a člena pa mora biti subjekt javnega ali zasebnega prava, ki je vsaj 12 mesecev vpisan v Poslovni register Slovenije. Na ta način se želi zagotoviti, da se na razpis prijavljajo pravni subjekti, ki že delujejo in je na ta način zagotovljena možnost, da se previri njihovo poslovanje. Vlogo mora oddati v okviru registrirane ali s predpisom ali aktom o ustanovitvi registrirane dejavnosti in mora imeti odprt transakcijski račun pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Prijavitelj (in vsak projektni partner) ne sme biti v stečajnem postopku, postopku prisilne poravnave ali v postopku likvidacije ter imeti poravnane vse davke, prispevke in druge obvezne dajatve do Republike Slovenije. Prav tako je pogoj, da za iste upravičene stroške, ki bodo predmet sofinanciranja javnega razpisa, ni in ne bo dobil drugih javnih sredstev, se pravi, da ne bo prihajalo do dvojnega financiranja istih stroškov.

V javnem razpisu se lahko, v kolikor je to potrebno, glede na predmet, cilje in namen (specifiko javnega razpisa), določi še dodatne pogoje, ki jih mora izpolnjevati prijavitelj oziroma projektni partner.

Člen tudi določa, da se za določitev pravil postopka in načina dodeljevanja sredstev uporabljajo predpisi, ki urejajo javne finance. Glede na navedeno bo postopek javnega razpisa po 24.a členu ZIMI izveden skladno z določili Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in 18/23 – ZDU-10), konkretno s členi od 106.f do vključno 106.l in določili Uredbe o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog (Uradni list RS, št. 56/11).

Novi 24.c člen določa merila za dodelitev sredstev po javnem razpisu. Ne glede, ali je pravna podlaga javnega razpisa 24. člen ZIMI ali nov 24.a člen, se v javnem razpisu lahko določi eno ali več meril za ocenjevanje prejetih vlog. Merila za ocenjevanje vlog morajo biti skladna z ZIMI ter cilji in namenom javnega razpisa. Merila se lahko nanašajo na ustreznost prijavljenega programa ocenjuje se na

primer ustreznost namena, aktivnosti, učinkov, časovne dinamike, utemeljenost in racionalnost predlaganih stroškov in človeških virov), njegovo izvedljivost (ocenjuje se na primer skladnost predlaganih aktivnosti s terminskim, stroškovnim in kadrovskim načrtom ter predvidena tveganja in ukrepi za njihovo obvladovanje), usposobljenost prijavitelja za izvedbo prijavljenega programa (ocenjuje se na primer reference in strokovnost predlaganih človeških virov), zagotavljanje trajnosti programa in predlaganih rešitev, lahko pa se v javnem razpisu določijo še dodatna specifična merila, ki so skladna z ZIMI ter vezana na cilje in namen programa.

K 2. členu:

Člen določa začetek veljavnosti zakona, in sicer 8. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

24. člen

(sofinanciranje posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo)

(1) Posebni socialni programi za vključevanje invalidov v družbo kot dopolnitev javne službe obsegajo dejavnosti in različne oblike pomoči invalidom, s katerimi se skladno s potrebami na invalidom prilagojen način zagotavlja njihova večja vključenost na vseh področjih življenja in se jim omogoča socialno vključevanje.

(2) Programi iz prejšnjega odstavka dopolnjujejo javno službo ali so alternativa tej službi.

(3) Posebni socialni programi iz prvega odstavka tega člena se sofinancirajo iz proračuna Republike Slovenije in se izberejo na podlagi javnega razpisa.

(4) Programi iz prvega odstavka tega člena so zlasti:

- programi za samostojno oziroma samostojnejše življenje invalidov,
- programi za dejavno življenje in delo invalidov,
- programi za psihosocialno pomoč invalidom in njihovim družinam,
- programi zagovorništva in samopomoči,
- programi za preprečevanje nasilja nad invalidi in
- drugi programi za izenačevanje možnosti invalidov.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlog zakona naj se obravnava po skrajšanem postopku. Predlog zakona ne posega na samo vsebinsko področje ZIMI. S predlogom se želi čim prej urediti ustrezno pravno podlago za črpanje kohezijskih sredstev preko javnih razpisov.

VI. PRILOGE

/